

vester, et significaverunt tibi injuriam, quam super A
episcopatu Pharensi videmini sustinere. Verum licet vestræ vellet indemnitati ecclesiæ providere, et vos sicut dilectos Ecclesiæ filios in vestris petitionibus exaudire et nuntiorum vestrorum acquiescere voluntati, quia tamen Jaderensis Ecclesia vacat, nec episcopatum illum ecclesiæ vestræ confirmare potuit, ut petebant, nec antequam ipsa Ecclesia ordinetur, de negotio finiendo tractare volens, ipsum in eo, in quo nunc est, statu sine contentione manere permisit. In.... discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus, quatenus cum eadem Jaderina ecclesia fuerit ordinata, cum nuntiis partis adversæ, ad nostram præsentiam accedatis, vestram per nos justitiam, auxiliante Deo, recepturi. Parati enim sumus et in hoc et in aliis honori ac utilitati B
ecclesiæ vestræ, quantum secundum Dominum possumus, providere. Nolumus autem ut rescriptum aliquod juri vestro præjudicium faciat, a sede apostolica, veritate tacita impetratum.

Datum Veronæ, 11 Idus Decembris

III.

Ad Petrum Spolatensem archiepiscopum. — Illi jus præferendæ crucis per totum regnum Hungariæ asserit.

(Veronæ, Dec. 12.)

[FARLATI, *Illyricum sacrum*, III, 221.]

URBANUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri PETRO Spalatensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Fratres et episcopos nostros sincera debemus C
charitate diligere, et utilitati honoris cum ipsorum propensiori cura intendere, ac jura sua, quantum in nobis fuit, illibata servare. Eapropter, tuis justis postulationibus grato concurrentes assensu, consuetudinem deferendi crucem, sic dicendum Dominicum vexillum, per totum regnum Hungariæ rationabiliter ecclesiæ tuæ concessam, et hactenus observatam fraternitati tuæ auctoritate apostolica confirmamus et præsentis scripti patrocínio communimus; statuentes ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis ergo hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se D
noverit incursum.

Datum Veronæ, secundo Idus Decembris, pontificatus nostri anno primo.

IV.

Privilegium per quod confirmat omnia bona, jura et possessiones prioratus S. Petri de Consiaco Sussionen. diœc. sub Cluniacensis monasterii obedientia et subjectione.

(Veronæ, Dec. 16.)

[*Bullar. Cluniac.*, 85.]

URBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis JOANNI priori de Consiaco ejusque fratribus tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Quoties a nobis petitur quod honestati et religioni convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere, et petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, et ecclesiam S. Petri de Consiaco, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, et præsentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes ut ordo monasticus, qui secundum Deum et beati Benedicti Regulam in eodem loco institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Propterea quascunque possessiones, quæcunque bona eadem ecclesia impræsentiarum juste et canonice possidet, aut in futurum B
concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, et illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis :

Locum ipsum, in quo præfata ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis. Altare de vico Durroman. Altare de curte Roberti. Altare de Gento-villari. Altare de Sarmasia. Altare de Besona. Quatuor altaria quæ vobis dedit bonæ memoriæ Hugo Sussionensis episcopus, scilicet de Saponiaco, de Runcheriis, de Berniaco, de Espargo. Et quatuor altaria quæ vobis dedit Lisiardus bonæ memoriæ Sussionensis episcopus, scilicet de Cresenci, de Condez, de Vulcenis, de Calte. Ecclesiam S. Petri de Calte, cum pertinentiis suis. Minutam decimam de parochia S. Leodegarii Sussionensis. Ecclesiam de Bruilio, cum appendiciis suis. Ecclesiam S. Mariæ de Fonce cum appendiciis suis, et homines ad altare ejusdem ecclesiæ pertinentes, ubicunque sint. Altare Despalx. Altare de Ascerpiniaco, cum appendiciis suis, et omni decima, de qua sacerdos eisdem altaribus deserviens habet in unoquoque anno, duos modios hiemalis annonæ, et unum modium avenæ. Decimam de Luy magnam et minutam. Decimam de Sancto Remigio de Ivery; et quidquid habuerunt Joannes de Brunes, et Hugo cognomento Punarque in altari et decima de Uveseli. Decimam de Maisiaco. Altare de Raoulcourt. Altare de Carcobio. Decimam de Armenteria et de Cursabro. In decima de Cugny unum modium hiemalis annonæ de eleemosyna Hugonis de Magny. Dimidium modium frumenti, de Terragiis de Ton, de eleemosyna Joannis Christion. Unum modium hiemalis annonæ apud Asunliz, de eleemosyna Guidonis de Conce. Quidquid Joannes de Ulcheio cognomento Vicecomes possidebat in terragiis de Ulanzi, et nemore. Decimam de Sarmasia, et de Ciriaco magnam et minutam. Omnem magnam de partibus decimam, et tertiam partem minutæ decimæ. Decimam de Berciaco Sancti Basoli. Decimam de Bernerda, et omnem tractum. Decimam de Grisoltis, et de Raoulcourt. Unum modium frumenti.

in decima de Aucensvilla, de eleemosyna Lisiardi Teuvagia de Lasteli; et omnem censum de omnibus masuris, quæ sunt in atrio, et quod habetis in altari de Duro magno omni die tres partes oblationum omnium, quarta autem sacerdotis est, cum oblatione nummi et candelæ die Dominica pro pane benedicto, et cum oblatione nubentium post missæ celebrationem, cum oblationibus etiam et benedictione peregrinantium, et quidquid mulier purificanda manu sua obtulerit. De minutis decimis, vino scilicet, fabiis, pisis, lana, lino, feno, pecudibus et volatilibus, vos tres partes, presbyter autem quartam; de magna vero decima vos septem partes et omnem tractum habetis, presbyter vero octavam, exceptis decimis Caltararum comitis, de quibus sacerdos nihil accipit; tres partes omnium candelarum, quæ per totum annum offeruntur, excepta illa Dominicali candela quæ sacerdotis est. Si vero incensum vel candela in ecclesia deficiunt, seu defecerint, de communi oblatione comparabuntur. Quidquid etiam Petrus de Noroy apud Vismolin. possidebat, et modium unum vini apud Palie, viginti solidos ad Bac. Apud Pontuert unum modium annonæ, medietatem frumenti et reliquum avenæ, de eleemosyna Ailardi Armigeri. Quidquid de Brenna habebat apud Berniacum et apud Crucem, altare scilicet cum appendiciis suis, et homines ad altare pertinentes cum universis consuetudinibus quas ei debebant. Apud Longam-villam quidquid habebat præter capita hominum. Apud Cresanciacum, quidquid habebat in Briennensi pago. Alodium suum de curte Roberti, alodium de Werdon et omnia ipsis allodiis, in hominibus, feminabus, terris, pratis, aquis, molendinis et sylvis pertinentia, et manum firmam de Janvillari, villam scilicet cum omnibus appendiciis suis. Apud Roncherias in decimis magnis et minutis duas partes; in villa de omnibus redditibus et proventibus, quoquo modo evenerint, tertiam partem; in nemoribus vero et pascuis ad villam pertinentibus, ubicunque sint, tertiam partem, exceptis masuris, quarum census singulariter vester est, et masura cum omnimoda justitia. Partem villæ propriæ vestræ quæ incipit a domibus, quæ sunt subter viam quæ subjacet domui vestræ, et tendit usque ad viculum illum qui vertitur ad fontem Uberti; ex alia vero parte vertitur per publicum aggerem qui tendit Castellionem usque ad nemus de Campo-vicini, et inde per fossatum quod dicitur Brunchildis tendit usque ad fontem Boel, inde autem revertitur usque ad angulum antiqui nemoris, quod est ad exitum villæ versus Castellionem, et ecclesiam de Sancto Fidolo cum omnibus pertinentiis suis, sicut eam de donatione bonæ memoriæ Philippi, quondam Trecensis episcopi, rationabiliter possidetis. Item apud Sanctum Fidolum, quod vobis et ecclesiæ vestræ, bonæ memoriæ comes Theobaldus, et filius ejus Hugo quondam Trecensis comes in eleemosynam pia concessione dederunt, sicut in eorum scripto au-

thentico continetur, cum his quæ in altari de Sticourt et Toncourt possidetis. Libertatem villæ vestræ in qua ecclesia vestra fundata est, sicut eam quondam Theobaldus comes antiquior, et postmodum filius ejus comes Stephanus vobis pia concessione donarunt. Altare quoque de Misiaco cum magna et minuta decima. Libertatem villæ de Ulcenis ab Hugone Trecensi comite vobis concessam. Altare et personatum de Glivoliis cum omnibus appendiciis suis. Apud Roncherias terragia de Carturagio vestro sine parte militis et vice comitatum ejusdem villæ, terragia, et census et omnem plenariam justitiam ejusdem vicecomitatus sine militis reclamatione vel advocacione. Sane novalium vestrorum quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere præsumat.

Liceat vobis clericos vel laicos e sæculo fugientes liberos et absolutos ad conversionem recipere, et eos absque contradictione aliqua relinere. Cum generale autem interdictum terræ fuerit, liceat vobis clausis januis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina celebrare. In parochialibus vero ecclesiis, quas tenetis, liceat vobis sacerdotes eligere et diocesano episcopo præsentare, quibus, si idonei fuerint, episcopus curam animarum committat, et ei de spiritualibus, vobis autem de temporalibus debeant respondere. Libertates præterea et immunitates antiquas, et rationabiles consuetudines monasterio vestro concessas, et hactenus observatas ratas habemus et eas futuris temporibus illibatas manere censemus. Chrisma vero, oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes clericorum seu monachorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, a diocesano suscipiatis episcopo, siquidem catholicus fuerit, et gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerit, et ea vobis gratis et absque pravitate aliqua voluerit exhibere; alioqui liceat vobis quemcunque malueritis adire antistitem, qui nostra fultus auctoritate, quod postulatur indulgeat. Sepulturam præterea illius loci liberam esse decernimus ut eorum quoque devotioni et extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati fuerint vel interdicti, nullus obsistat, salva tamen justitia ecclesiarum illarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Quia vero decimæ tam veteri quam nova lege ministris ecclesiarum sunt concessæ, auctoritate apostolica prohibemus ne ullus laicus a vobis decimas exigere vel extorquere præsumat. Prohibemus etiam ne cui liceat infra terminos parochiarum vestrarum ecclesiam vel oratorium sine assensu diocesani episcopi, et abbatis et capituli Cluniacensis, de novo construere, salvis tamen privilegiis Romanorum pontificum. Inhibemus etiam ne ecclesias, aut terras, seu quodlibet beneficium Ecclesiæ vestræ ullatenus liceat alicui personaliter dari, sive alio modo alienari, sine consensu totius capituli,

aut majoris et sanioris partis. Si quæ vero donationes, aliter quam dictum est, factæ fuerint, eas irritas esse censemus.

Paci quoque et tranquillitati vestræ paterna sollicitudine providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarumstrarum nullus violentiam vel rapinam furtumve committere, ignem apponere, hominem capere vel interficere aliqua temeritate præsumat. Locus autem ipse cum omnibus pertinentiis suis, sicut hactenus fuisse cognoscitur, sub Cluniacensis monasterii obedientia et subjectione perpetuo consistat.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit præfatum locum temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel abbas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva sedis apostolicæ auctoritate, et diocesani episcopi canonica justitia.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum satisfactione congrua correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ego Urbanus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Theodinus Portuensis et Sanctæ Martinensis sedis episcopus.

Ego Henricus Albanensis episcopus.

Ego Theobaldus Ostiensis et Velletrensis episcopus.

Ego Joannes presbyter cardinalis S. Mariæ trans Tiberim tit. Calixti.

Ego Pandulphus tit. duodecim Apostolorum.

Ego Albinus tit. S. Crucis in Jerusalem presbyter cardinalis.

Ego Melior presb. card, SS. Joannis et Pauli tit. Pammachii.

Ego Ardicio diac. card. S. Theodori.

Ego Gratianus SS. Cosmæ et Damiani diaconus cardinalis.

Ego Sofredus S. Mariæ in Via Lata diac. cardinalis.

Ego Rolandus S. Mariæ in Porticu diaconus cardinalis.

Ego Petrus diaconus cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano.

A Ego Radulphus S. Georgii ad Velum Aureum diaconus cardinalis.

Datum Veronæ per manum Transmundi S. R. Ecclesiæ notarii, xvii Kalendas Januarii, indictione iv, Incarnationis Dominicæ anno 1185, pontificatus autem domni Urbani papæ anno primo.

V.

Privilegium per quod confirmat omnia bona et jura prioratus B. Mariæ Montis-Desiderii ord. Clun., Ambianensis diocesis.

(Veronæ, Dec. 16.)

[*Bullar. Cluniac.*, 87.]

URBANUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis BERENGARIO priori ecclesiæ Sanctæ Mariæ Montis-Desiderii ejusque fratribus tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet aut robur (quod absit!) sacræ religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus et ad exemplar felicitis recordationis Alexandri papæ prædecessoris nostri præfatam Ecclesiam in qua divino mancipati estis obsequio sub beati Petri, et nostra protectione suscipimus, et præsentis scripti privilegio communimus, imprimis siquidem statuentes ut ordo monasticus qui secundum Deum et beati Benedicti Regulam atque institutionem Cluniacensium fratrum institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur: præterea quascunque possessiones, quæcunque bona idem monasterium in præsentiarum juste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis:

Locum ipsum in quo præscripta ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam videlicet Beatæ Mariæ cum tredecim præbendis quas solebant habere canonici sæculares, illamque quam olim habuerant magistri scholarum in castro Montis-Desiderii, qui scholas regebant, vel pro ipsa præbenda triginta solidos Provenienses, regimen scholarum, oleum unctionis, ecclesiam Sancti Petri cum atrio, et decima et censu, decem et septem solidorum quæ singulis annis presbyteri illius ecclesiæ solvere debent. De oblationibus vero altaris Sancti Petri jam a multis annis statutum est quinque partes earum quæ scilicet ad missas pro vivis offeruntur, monachis, sexta vero pars presbyteris cederet; de his autem quæ ad missas pro defunctis veniunt media pars monachorum, altera vero presbyterorum esset, quod etiam ne ab aliquo mutaretur bonæ memoriæ Guarinus Ambianensis episcopus sub anathemate interdixit. Ecclesiam Sancti